

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 199. Naznanite mi v prihodnji številki „Novic“, kje bi bilo dobiti na Kranjskem kakih 100 precej močnih divjih kostanjev? Rad bi imel namreč kranjsko drevje, ker bi mu tukajšnji kraj in podnebje bolje ugajalo. (M. T. v Bl.)

Odgovor: Ne vemo nikoder na Kranjskem za take kostanje, ako pa ve kedo izmed naših čitateljev za nje, pa prosimo poročila in potem Vas obvestimo.

Vprašanje 200. Blizu šole je bil na južnovzhodni strani hriba obširen vinograd, a je sedaj opuščen, ker grozdje ni vsako leto dozorelo in je bil slabo obdelovan. Bi li uspevalo Ivanovo grozdje in ga je vredno pridelovati? Koliko vina se sme računati na 1 ar zemljišča ob srednji letini, in ali se lahko proda tako vino in po čem? (L. V. v N. na Koroškem.)

Odgovor: Gotovo bode Ivanovo grozdje uspevalo v takem kraju, če se pa bode njega pridelovanje, oziroma napravljanje, vina iz njega izplačavalo, pa ne vamo, ker nam ni znano, koliko se ga lahko pridela na 1 ar in kako je s kupčijo z vinom iz Ivanovega grozdja. Tudi v nobeni strokovni knjigi ni o tem nikakega pojasnila.

Vprašanje 201. Ker je na Koroškem sadno drevje zelo drago mislim napraviti veliko drevesnico. Bi li uspevalo drevje v ozki dolinici (v jarku), kjer je sedaj senožet in teče okoli nje voda? Lega je nizka, voda teče od juga proti severu, a vetrovom je pot precej zaprta. (L. V. v N.)

Odgovor: Gotovo bode drevesnica uspevala v takem kraju, ako svet ni močviren, t. j. ako vsaj tako globoko voda vedno ne stoji, kolikor globoko segajo korenine in da ni toliko hudega mraza, da bi drevje pozeblo. Tega pa mi ne moremo vedeti, o tem se morete na lici mesta prepričati, oziroma izkušnje nabirati, kako je bilo dosedaj po zimi s sadnim drevjem v vašem kraju po enakih legah. Znano nam je toliko, da celovška okolica ni za drevesnico, ker tam gotovo vsako tretje ali četrto leto drevje pozebe. To izkušnjo je naredila koroška kmetijska družba, ki je morala svojo drevesnico preložiti daleč od Celovca proč v zaveten kraj.

Podučne stvari.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

192.

Waimiri. Nelson. Otago. Maori.

Na vse zgodaj smo bili gotovi za pot. Stopali smo cel ljubi dan po grozih močarinah, sem in tje smo prišli k gorskim jezerom in bisticam, preko katerih smo

z veliko težavo prešli. Ako bi bil nerodno stopil, po meni bilo. Na večer smo dospeli v dolino, v katerej je osem Ircev že peti mesec zlato pralo. Postavili smo stane in sklenili, da se nekaj dni tu pomudimo.

Ti kraji so močvirni, gore in doline pa so z gostimi pralesi odete. Novozelandski les je veličastnejši na pogled od samega pralesa ameriškega. Drevje gre prav do orjaške višine; po deblih in po vejah se plazijo razne ovijalke, ki se spenjajo prav do vrhov, in vse je tako spleteno, da ni moči skozi preriti. Tu rasto tudi razne do 15 črevljev visoke praproti, in v objemu imajo po jeden črevelj; perje jim je razpeto kot orjašk dežnik, in vsako leto oktobra in novembra na novo požene. Sredi lesa je tiho kakor da je vse življenje izmrlo. Nikjer ne ugledaš metulja, nikjer zverine, samo neštivilni murni lazijo po vlažnej zemlji. Kedar drevo doide, ne usiha tako kakor v Avstraliji, temveč gnjuje dalje, kajti solnce s svojimi žarki v les ne prodira, in dežja je tu izredno mnogo vsakega leta. Dosta pa je ptičev na Novem Zelandu, zlasti mnogo izbornih pevcev, posebno na glašu sta „Kokorimoko“ in „tui“. Tudi divji kokošij je mnogo, dasi se ne morejo tako lahko ploditi radi premnojih murnov, ki jim jajca pijo.

Tri dni smo stikali po tej krajini, kopali tu pa tam, da bi se prepričali, ali je kaj prida zlata. Zlato smo dobili povsodi kjer smo kopali, ali tako malo, da se nam je trudapolno delo le slabo povračalo. Četrtega dne smo prišli v dolinico, $\frac{1}{4}$ ure od reke, ki jej vele Waimire; tu smo nakanjali dalje se pomuditi. Postavili smo na navršju dva utrjena stana, napravili lesen pod od šibkih dreves in stolkli tudi posebno shrambico za moko in in slanino. Mimo tega smo postavili visok dimnik od praproti, in smo po dnevu in po noči kurili.

Zlato se pere tu kakor drugje. Da bi si mogli napraviti potrebnih korit, morali smo najpreje dobiti desak, ali nikjer jih ni bilo moči kupiti. Treba je bilo nastopiti težaven pot pet angleških milj k samotnej naselbini, kjer so v globokem lesu Irci že dalje časa hlode žagali. S temi deskami smo lezli nazaj, gori in doli brodili v vednem deževju, tako da smo vsi utrujeni, premočeni in blatni še le tretjega dne se privlekli k svojemu stanovanju.

V okolici waimirskeje je bilo raztreseno na sto avstralijskih diggerjev, kateri so že dalje časa tu delali. Delo je zelo mučno, in zato so mi skoro vsi tožili, da ni dobro tu. Hrana se s težavo dobiva, zlasti meso, dežuje v enomer, podnebje je nezdravo, po vrhu so še druge nadloge in težave, toraj ni čudo, da mnoge diggeje otožnost napade.

Doline in gore so z gostim lesom odete, treba toraj najpreje prostor posekati, in po tem še le kopati, preden je moči do zlata priti. Na vrhu leži plast črne prsti, pod njo do tri črevlje debela plast zelte ali blede-sive ilovice, potem še le je trdina, v katerej se zlato